

NOVA DOBA

Leto XXII.

Celje, petek 15. novembra 1940

Štev. 47.

Izhaja vsak petek ob 14. — Naročnina zamaša mesečno po pošti 5 din, v Celju z dostavo na dom po raznašalcih 5.50 din, za inozemstvo 10 din — Uredništvo: Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, pritrilje, desno; uprava: leve — Telefon štev. 65 — Račun pri poštnečnem žekovnem zavodu v Ljubljani štev. 10.666

Zoran M. Vudler:

Sueški prekop

Celje, 15. novembra.

Leta in leta ne vozijo več ladje po nekdanji dolgi poti okoli Rta Dobre nade, temveč po mnogo krajši skozi Sueški prekop. To je glavna angleška kolonialna pot.

Dolga je bila borba za ustvaritev Sueškega prekopa. Precej je bilo treba borb med Egiptom, Turčijo, Francijo in Anglijo. In kljub angleškemu odporu, da se zgradi prekop, so delo izvršili. Danes ga v pretežni večini finančno upravlja Anglija; da vojaško popolnoma gospodari nad njim, je znana stvar.

Načrt in prekop je ustvaril francoski inženjer Ferdinand de Lesseps. Bil je iz znane diplomatske rodbine, njegov oče je bil v francoski diplomatski službi v Egiptu. To je mlademu inženjerju mnogo koristilo. Poznal je razmere in ljudi in še kot otrok je spoznal Said pašo, poznejšega vladarja Egipta, s katerim sta bila velika prijatelja. In prav Said paša je omogočil izvedbo načrtov mladega inženjerja. Po dolgih borbah Francije in Turčije, ki sta se zanimali za Egipt oziroma sta mu vladali, in kljub nasprotju Anglije je dobil Lesseps leta 1854. koncesijo in osnoval »Mednarodno društvo Sueškega prekopa«. Začetni kapital društva je znašal 200 milijonov frankov in je bil razdeljen na 400.000 deležev po 500 frankov. In dne 25. aprila 1859 je zasadil Lesseps sam prvo lopato. Delali so nekaj časa, nato je nastal štirileten presledek. Delalo je na stotine delavcev, po večini Egipčanov. Zaslužili so 6—8 piastrov na dan (piaster = 3 din) in po 10 letih truda in borb je bil Sueški prekop dograjen in 17. novembra 1869. otvoren.

Prekop je dolg 170 kilometrov, globok pa 12 metrov. Širina zaradi krajevnih prilik ni povsod enaka in znaša na površini 100 do 160 metrov, na dnu pa 50 do 100 metrov. Prekop preseka tudi nekaj jezer, v katerih je mogoč vmesni pristanek.

Danes vlada Sueškemu prekopu tako zvano »Egiptsko društvo«: La Compagnie Universelle du Canal Maritime de Suez. Uprava, sestojeca iz 21 direktorjev Francozov, 10 Angležev in 1 Holandca, se sestaja redno enkrat mesečno.

Stroški za gradnjo Sueškega prekopa so znašali 80 milijonov dolarjev, dosejanja popravila pa okoli 20 milijonov dolarjev. Torej je veljal prekop do danes 100 milijonov dolarjev ali po naše 6 milijard dinarjev. Lastniki društva so privatniki in za vsak glas je potrebnih 25 delnic. Da je prekop rentabilen in da se je glavnic povečala, kaže značilno dejstvo, da so prodajali delnice leta 1935. po 1110 dolarjev, medtem ko je znašala prvotna cena 500 frankov. Leta 1875. je kupila angleška vlada od Ismail paše 176.602 delnic, za kar je najela posojilo pri milijonarju Rothschildu.

Takse za plovbo skozi Sueški prekop so ogromne. Da navedem samo nekaj približnih števil. Potniške in vojne ladje plačajo 9 frankov za tono, tovorne pa 6 frankov. Koliko plača velika 20.000-tonska ladja, si lahko izračunate.

Tak je opis tega ogromnega prekopa, odlične tehnične ustvaritve in najvažnejše kolonialne poti.

Kdor ima oblast nad Sueškim prekopom, ima tudi ključ za izredno važno pot iz Sredozemskega morja na Indijski ocean ter dalje na azijski vzhod in v Avstralijo.

Gotovo je, da je moč Anglije v njenih kolonijah. Komur bi uspelo presekat njene pomorske zveze, ta ne bi samo oslabil Anglije, temveč bi ji zadal udarec, ki ga ne bi prebolela. Zaradi tega Anglija tako budno čuva svoja pomorska oporišča in prehode.

Molotov v Berlinu

Važna posvetovanja predsednika sovjetske vlade z nemškimi državniki — Hitlerjev in Churchillov govor — Chamberlainova in Pittmanova smrt — Nemško - angleška in italijansko - grška vojna

Predsednik sovjetske vlade in komisar za zunanje zadeve Molotov je prispel v torek dopoldne iz Moskve v Berlin, kjer je bil slovesno sprejet. Molotov se je sestel s kancelarjem Hitlerjem, nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, maršalom Göringom in drugimi vodilnimi nemškimi osebnostmi. V četrtek je zapustil Berlin in se vrnil v Moskvo. Sovjetski poslanik v Berlinu je priredil v sredo zvečer sprejem na čast Molotovu, ki so mu prisostvovali nemški ministri in vodilne osebnosti državne uprave, stranke in vojske. Med sprejemom so angleška vojna letala napadla Berlin in bombardirala zunanje okraje. Molotov in gostje so ostali v sovjetskem poslaništvu do konca alarma.

Razgovorom Molotova v Berlinu poseveča svetovni tisk veliko pozornost.

Prevladuje mnenje, da so bili ti razgovori posvečeni predvsem gospodarskim vprašanjem, možnosti sodelovanja sovjetske Rusije z Nemčijo, Italijo in Japonsko, vprašanju Dardanel in drugim važnim problemom.

V Monakovem je bila 9. t. m. svečanost v spomin na 9. november 1923, ko so Hitler in njegovi sodelavci položili temelje narodnosocialističnemu gibanju. Na tej svečanosti je govoril kancelar Hitler, ki je poudaril, da bo Nemčija nadaljevala vojno neizprosno do zmage, Angleški ministrski predsednik Churchill je te dni v svojem govoru naglasil nezlomljivo voljo Velike Britanije za nadaljevanje vojne do zmage.

Predsednik rumunske vlade general Antonescu je prispel v četrtek dopoldne v Rim, kjer je bil svečano sprejet. V

četrtek je imel daljšo konferenco z Mussolinijem in je bil tudi v svečani avdienci pri italijanskem kralju.

V nedeljo je umrl na svojem posestvu na Škotskem v starosti 71 let bivši angleški ministrski predsednik sir Arthur Neville Chamberlain. Istega dne je umrl v starosti 68 let predsednik odbora za zunanje zadeve v ameriškem senatu, senator Pittman. Predsednik egiptске vlade Hasan Sabri paša je umrl v četrtek med čitanjem prestolnega govora.

Letalska vojna med Anglijo in Nemčijo traja z vso srditostjo dalje. Nemška letala so v zadnjem času potopila večje število angleških ladij, ki so plule v konvoju proti Angliji.

Na italijansko-grškem bojišču je položaj v glavnem nespremenjen. Italijani poročajo o napornih in uspešnih akcijah, Grki pa javljajo, da so dosegli velike uspehe ter ujeli mnogo Italijanov in zajeli velike količine vojnega materiala.

Angleška letala so te dni napadla italijansko vojno luko Tarant in uničila več italijanskih vojnih ladij. Angleška letala so tudi ponovno bombardirala razna italijanska in albanska mesta.

Gradnja nove gimnazije v Celju

Nova gimnazija ne spada na Slomškov trg!

Celje, 15. novembra.

V četrtek je bila v Celju komisijaska razprava o idejnem osnutku za gradnjo poslopja II. realne gimnazije v Celju. Komisiji je predsedoval inspektor prosvetnega oddelka banske uprave Silvo Kranjec. Člani komisije pa so bili arhitekt Navinšek in gospodarski referent Mojaš kot zastopnika banske uprave, kustos spomeniškega urada v Ljubljani dr. Mesesnel, zastopniki mestne občine celjske ter direktorja I. in II. drž. realne gimnazije v Celju Fran Mravljak in Ivan Bračko. Predložen je bil idejni osnutek za gradnjo poslopja II. realne gimnazije na prostoru stare gimnazije na Slomškovem trgu. Novo gimnazijsko poslopje bi imelo proti župni cerkvi in Kapucinski ulici enonadstropno, na vrtu proti Masarykovi nabrežju, pa trinadstropno fasado. Šolske sobe bi bile na vzhodni in južni strani poslopja, dvorišče pa ob promenadni poti na Masarykovem nabrežju. Mestna občina je pripravljena, da v petih mesecih poruši vse omenjene stavbe in da stavbišče na razpolago. Na prostoru med novo gimnazijo in hišo lekarnarja g. Posavca bi občina na lastne stroške zgradila novo kaplanijo in meznarijo. Kustos dr. Mesesnel je zahteval nekatere spremembe. Oba direktorija celjskih gimnazij sta se kot zastopnika šolske oblasti s šolskih vidikov izjavila proti gradnji gimnazijskega poslopja na Slomškovem trgu, ker ta prostor ni primeren za gradnjo šolskega zavoda. Mnogo primernejši bi bil prostor poleg I. realne gimnazije na »Otoku« ali pa tako zvani Pertinačev prostor pri Sp. Lanovžu. Istega mnenja so tudi vsi uvideni Celjani, zlasti vsi nekdanji celjski gimnazijci, ki so obiskovali staro gimnazijo na Slomškovem trgu. Zadeva bo predložena banski upravi, ki ji pripada končna odločitev.

**

Vprav anahronistično se čuje, da nameravajo zgraditi novo gimnazijo na Slomškovem trgu, na prostoru stare gimnazije, ki jo nameravajo porušiti. Zato hočemo opozoriti pristojne činitele na absurdnost tega projekta.

Z vprašanjem stavbišča za novo gimnazijo se mestna občina celjska bavi že od l. 1938. Že takrat — menda v decembru — si je posebna komisija ogledala stavbišče za novi zavod poleg sedanje I. realne gimnazije na »Otoku«. Komisija je ugotovila, da je ta prostor povsem primeren. Kljub temu pa je mestna uprava iz nam neumljivih vzrokov iskala novo stavbišče in po dolgem preu-

darjanju našla kot »idealno« stavbišče prostor stare gimnazije na Slomškovem trgu. Po mestu šušljajo, da se je ta grandiozna ideja rodila zato, da bodo ob tej priliki na stroške mestne občine zgradili novo kaplanijo in novo meznarijo na ruševinah muzejskega poslopja. Baje so se gospodje od mestne občine in opatije o tem že protokolarično spozrazumeli. Pa naj bo kakor hoče, eno je gotovo: S tem, da je začela mestna občina odklanjati stavbišče poleg I. realne gimnazije, je izgubila skoraj dve leti — čas, v katerem bi bilo novo poslopje že lahko dograjeno in to z znatno manjšimi stroški. Tako pa imamo gimnazijo brez lastnih šolskih prostorov, le direktor in profesorski zbor sta tu — skratka: gimnazija in partibus infidelium.

Stavbišče poleg I. realne gimnazije meri nad 9.000 kvadratnih metrov in je torej dovolj veliko, tudi če bi bilo treba zavod pozneje razširiti. Profesorski zbor I. realne gimnazije je soglasno priporočal to stavbišče, ker bi lahko v tem primeru imeli obe gimnaziji skupna učila, delno iste učne moči, skupen vrt, skupno reprezentančno dvorano za prireditve, skupno kapelo in morda tudi skupno centralno kurjavo. Okolice tega stavbišča je manj izpostavljena poplavi nego okolica stavbišča na Slomškovem trgu. Stavbišče pri I. realni gimnaziji je v vsakem pogledu primernejše

nego stavbišče na Slomškovem trgu. V teh težkih časih tudi ne gre, da bi podrli staro gimnazijo, s čimer bi mnogo strank izgubilo stanovanje in bi bilo Celje v tej stanovanjski mizeriji za veliko stanovanjsko poslopje revnejše. Masarykovo nabrežje mora ostati nezazidano. Z gradnjo gimnazije na Slomškovem trgu pa bi podaljšali stavbo do Masarykovega nabrežja in šolska mladina bi motila mir na tej lepi promenadni poti ob Savinji. Tudi če bi sedanji škandalozni kapucinski most čez Savinjo podrli, bi se razmere na Slomškovem trgu ne izboljšale.

Gradnjo nove gimnazije na Slomškovem trgu moramo z vso odločnostjo odklanjati. Kje se danes še gradijo učni zavodi brez predvrtov in stlačeni v strnjeno zazidane hišne bloke? Kje se zdajo šole v vrtinceh prahu, vrvenju tržnice in tolikega prometa, kakor je okoli župne cerkve na Slomškovem trgu? Ne bodimo vendar nazadnjaški in ne gradimo gimnazijskega poslopja tam, kjer je že l. 1912. ni hotela graditi bivša avstrijska uprava! Kakor so po obrtnem zakonu zaščitene cerkve pred obrtnimi delavnicami s prekomernim hrupom in ropotom, tako bi bilo treba oddaljiti šole od motenj cerkvenega zvonjenja, ki je čisto zelo dolgotrajno in bi v gimnazijskem poslopju na Slomškovem trgu v neposredni bližini cerkve občutno motilo pouk.

Iz navedenih razlogov je nujno potrebno, da pristojni činitelji določijo drugo stavbišče, ker gimnazija nikakor ne spada na Slomškov trg. Tu morajo biti odločilni samo interesi šole in pa lepote mesta!

Narodno Celje je zbralo nad 18.000 din za CMD

Sijajen uspeh akcije za našo obmejno mladino

Nad 18.000 dinarjev je dalo v nedeljo narodno Celje Družbi sv. Cirila in Metoda. Celje je tako javno manifestiralo, da ima globoko razumevanje za plemenite in vzvišene naloge, ki jih vrši naša šolska in narodno obrambna organizacija. Celje pa je s tem svojim činom dalo tudi najvišje priznanje zaupanja, ki ga ima vsa naša narodna javnost v Družbo sv. Cirila in Metoda. Ne sovražstvo, le ljubezen in narodna povezanost vseh slojev za najsvetejšo ideal svojega rodu in svojega jezika more roditi take uspehe.

Za ta nepričakovano velik uspeh naše nedeljske narodne zbirke moramo izreči javno priznanje našim narodnim trgovcem, obrtnikom, industrijcem, javnim in zasebnim nameščencem, delavcem in predstavnikom svobodnih poklicev. Dali in sodelovali so častno in požrtvovalno tudi vsi oni, ki jim je danes živ-

ljenje izredno težko. Pohvaliti moramo vzorno razpredeno organizacijo nabiranja. Dame in gospodje, dijaki in dijakinja so zbirali ponosno, v svesti si, da so v službi dobre stvari.

Posebej še izrekamo zahvalo vodstvom šol in šolski mladini. Šole same so zbrale naslednje prispevke: trgovska šola 700 din, I. deška osnovna 300 din, I. dekl. osnovna 212 din, dekl. meščanska 212 din, deška meščanska 106 din, II. deška osnovna 134 din, I. drž. realna gimnazija 310 din, II. realna gimnazija 90 din.

Kar je dala mladina, je dala sebi, ker je dala onim ob mejah, ki trpijo dvojno gorje in potrebujejo naše gmotne in duhovne pomoči. Kdor je težko dal, je največ dal. Vsem hvala, vsi imamo zadoščanje v tem, da znamo odreči sebi, ako kliče domovina in prosí mladina za naših mej!

Celjski mestni svet

Regulacija Savinje, Ložnice in Sušnice — Povišanje prejemkov mestnih uslužbencev, delavcev in upokojencev — Modernizacija Vodnikove ulice in Mariborske ceste — Podražitev plina in koksa

Celjski mestni svet je imel 8. t. m. zvečer redno sejo. Župan je sporočil, da se bo tlakovanje Vodnikove ulice, kjer so že napravili betonsko podlago, začelo zaradi težkoč pri dobavi granitnih kock šele prihodnji teden. Obenem bodo začeli betonirati oba hodnika za pešce in zalivati spoje med granitnimi kockami z asfaltom. V kratkem se bo pričela tudi kanalizacija Mariborske ceste, ob kateri sedaj modernizirajo hodnik za pešce. Poštna uprava je predložila mestni občini načrte za polaganje telefonskih kablov v Celju. To polaganje bo izvršila občina v lastni režiji, poštna uprava pa ji bo potem povrnila stroške.

Potok Ložnica je reguliran od izliva do bližine Joštovega mlina v Medlogu. Kadar Ložnica naraste, trga obrežje in povzroča hude poplave. Ker za definitivno regulacijo Ložnice do Joštovega mlina še ni sredstev na razpolago, bodo neregulirani del Ložnice zasilno zavarovali s pilotiranjem. Proračun znaša 18.000 din. Občina bo regulirala potok Ložnico skozi Ostrožno, če bodo prizadeti posestniki brezplačno odstopili potrebno zemljišče in če bo prišlo z njimi do sporazuma glede trase. Občina ba namestila v svojem območju mednarodne občestne znake in izdala v ta namen 21.729 din. Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. v Celju se je obrnil na občino zaradi nje-nega prispevka. Občina je v načelu pripravljena nakloniti prispevek, toda pod pogojem, da odbor ustanovi primerno socialno ustanovo v počastitev spomina blagopokojnega kralja.

Kupci občinskih stavbnih parcel se morajo zavezati, da bodo zazidali parcele najpozneje v dveh letih, po poteku te dobe pa se bo kupnina zvišala za 5%. Cene občinskih parcel so se podražile za 20 do 50%. Občina je prodala Milošu Lipeju na Dobrovi stavbišče pri Sp. Lanovžu, odvetniku dr. Zdravku Kalanu pa stavbišče na hribu sv. Jožefa po 40 din m².

Mestna elektrarna bo oskrbela razsvetljavo orientacijskih tabel, ki jih bo občina namestila pri pravoslavni cerkvi, pri Plavčevi trgovini, pri Ljudski posojilnici, pri Mislejevi trgovini, pri hotelu »Pošti«, pri hotelu »Evropi« in v začetku Razlagove ulice.

Zaradi podražitve inozemskega plinskega premoga je mestna plinarna podražila koks za 25, plin pa za 18,8 do 20,5%. Cena koksa je povišana od 1.000 na 1.250 din za tono franko plinarna. Plin stane sedaj ob mesečni porabi 1 do 5 kub. metrov 5 din (doslej tudi 5 din), od 6 do 15 kub. metrov 4,75 din (doslej 4 din), od 16 do 30 kub. metrov 4,25 din (3,50) in nad 30 kub. metrov 3,50 din (2,90). Industrijski plin stane ob mesečni porabi 1 do 250 kub. metrov 3,50 din (doslej 2,90 din), od 251 do 500 kub. metrov 3,25 din (2,75), od 501 do 750 kub. metrov 3 din (2,50), od 751 do 1.000 kub. metrov 2,75 din (2,25), nad 1.000 kub. metrov 2,50 din (2 din). Mesečna najemina za plinome in plinske aparate je povišana za 25%.

Občina je z veljavnostjo od 1. oktobra povišala prejemke mestnih uslužbencev in delavcev. Izplačevala bo rodbinske doklade za ženo in otroke po 50 din mesečno pogodbenim uslužbencem mestnega poglavarstva, predstojništvu mestne policije, mestnih šol in mestnih podjetij, rednim delavcem tehničnega oddelka mestnega poglavarstva in mestnih podjetij, če niso državni upokojenci in če njih žene niso v službi oziroma ne izvršujejo kake obrti, in pogodbenim uslužbenkam - vdovam.

Z veljavnostjo od 1. oktobra so ukinjene vse izredne draginjske doklade, sklenjene na seji mestnega sveta dne 24. novembra 1939. Z istim dnem so priznane naslednje izredne osebne draginjske doklade: Poročeni pragmatični uslužbenci z brutto prejemki do všteti 3.000 din debijo mesečno 400 din, z brutto prejemki nad 3.000 din mesečno 300 din, če žena ni v službi oziroma se ne bavi s kakšno obrtjo. Po 250 din pa dobijo poročeni pragmatični uslužbenci, če je žena v službi oziroma se bavi s kakšno obrtjo, in samski uslužbenci in uslužbenke ter uslužbenke, katerih mo-

može so v službi. Pogodbeni uslužbenci mestnega poglavarstva, predstojništva mestne policije in mestnih podjetij z mesečnimi brutto prejemki do všteti 3.000 din dobijo 250 din mesečno, s prejemki nad 3.000 din pa 150 din. Pogodbeni uslužbenci mestnega poglavarstva, predstojništva mestne policije in mestnih podjetij, ki so državni upokojenci z mesečno pokojnino do 500 din, dobijo 250 din mesečno, s pokojnino od 500 do 1.000 din dobijo 200 din, s pokojnino nad 1.000 din pa 150 din. Redni delavci tehničnega oddelka mestnega poglavarstva in mestnih podjetij dobijo 1,25 din poviška na uro, to je 0,75 din na uro več nego doslej. Delavci pri pomožni akciji dobijo dosedanje prejemke. Mestni upokojenci in upokojenke, ki živijo v Celju in nimajo postranske službe, poklica ali kakih drugih dohodkov, dobijo ob pokojnini do 1.000 din na mesec 250 din, ob pokojnini od 1.000 din do 1.500 din mesečno 200 din, ob pokojnini nad 1.500 din pa bodo prejeli dosedanje doklade. Miloščinariji z miloščino od 400 din navzgor dobijo 150 din, z miloščino do 400 din pa 100 din na mesec. Pragmatični uslužbenci, pogodbeni uslužbenci mestnega poglavarstva, predstojništva mestne policije, mestnih šol in mestnih podjetij ter redni delavci tehničnega oddelka in mestnih podjetij dobijo mesečno 50 din za vsakega rodbinskega člana, za katerega prejema rodbinsko doklado. Doklada za ženo in vsakega otroka za vsak delovni dan je povišana od 2 na 3 din. Letni efekt celotnega povišanja prejemkov znaša 740.000 din, dejansko povišanje prejemkov pa nikakor ne ustreza draginji ter je zlasti pogodbene uslužbenice in delavce zelo razočaralo, saj v primeri z draginjo minimalno nikakor ni v skladu s socialnimi potrebami.

Mestni svet je odobril parcelacijski načrt tv. Westen za njeno zemljišče na Golovcu, kjer namerava zgraditi enonadstropno vilo; na Dobrovi pa namerava tvrdka zgraditi tri hišice. Parcelacijski načrt za zemljišče Franca Fazarinca na Ostrožnem je bil odobren. Re-

zijski stroški za letos izvršeno regulacijo Savinje v prvem delu pete etape znašajo 26.711 din; polovico bo prispevala mestna občina. Ker sta bili dve licitaciji za regulacijo Savinje v drugem delu etape od Grenadirjeve brvi do drugega železniškega mostu na Bregu brezuspešni, bo izvršil ta regulacijska dela, za katero je na razpolago 254.000 din, tehnični razdelek sreskega načelstva v Celju v mešani režiji. Za odstopljena zemljišča za doslej izvršeno regulacijo Ložnice bo občina plačala posestnikom okrog 47.000 din. Občina bo tudi kupila zemljišče ge. Majdičeve ob Ložnici. Tu naj bi pozneje zgradili železniško postajališče v Medlogu. Prošnje Emila Drogenika, Petra Marovta in Otona Vozliča za podelitev koncesije za obrt avtoizvoščka so bile v smislu uredbe o omejitvi prometa z motornimi vozili odklonjene. Mestni svet je izrekel krajevno potrebo za gostilniške koncesije Leopolda Hrastnika na Kralja Petra cesti (gostilna »Branibor«), Rozalije Javorškove v Prešernovi ulici (gostilna »Pri angelu«) in Eme Confidentijeve v Zavadni (gostilna Confidenti), zanikal pa je krajevno potrebo za gostilniško koncesijo Antona Robeka v Aškerčevi ulici.

Mestni svet je spremenil besedilo § 6. službene pragmatike takole: »Sorodniki v prvi vrsti, stranski vrsti do vštete tretjega kolena in člani svaštva v prvi vrsti in stranski vrsti do istega kolena aktivnih uslužbencev ne morejo biti sprejeti v mestno službo razen v izrednih primerih. V prvem odstavku omenjeno sorodstvo in svaštvo, kolikor bi ga bilo, zabranjuje uslužbovanje osebe v uradu, kjer bi bila kakemu sorodniku neposredno podrejena, nadrejena ali z njim v kontrolnem razmerju. Določbe tega paragrafa veljajo analogno tudi začasne in pogodbene uslužbenice, dnevničarje in redne delavce«.

Dosedanja draginjska doklada za rodbinske člane pragmatičnih uslužbencev je črtana, namesto nje pa je uvedena naslednja draginjska doklada: za 1. in 2. otroka po 200 din, za 3. in 4. otroka po 250 din, za 5. in za vsakega nadaljnega otroka po 300 din, za ženo in ostale rodbinske člane pa po 200 din na mesec. Te doklade veljajo od 1. oktobra t. l. Občina bo izredne in osebne draginjske doklade za čas do 31. decembra t. l. izplačala takoj.

Politika

Velik narod

V splitskem »Narodnem listu« čitamo:

Da pokažemo, kako je megalomanija prevzela hrvatske in srbske glave, objavljamo tale citat:

»...jaz lahko samo rečem, da smo bili nekoč velik narod in da smo nekoč carjevali.«

To smo čitali v »Politiki« v nekem dopisu iz Skoplja, ki je poročal o neki cerkveni slavi v navzočnosti patriarha.

Potentakem so tudi Srbi »velik narod«, ki je »carjeval«...! Srbi so »velik narod, Hrvati so »velik narod, a niti Slovenci niso mal narod, Jugosloveni skupaj pa so po našem skromnem mnenju — mal narod.

Pozabljamo, da ni stara srbska država v svojem največjem razmahu v dobi Dušana Silnega obsegala niti polovice ozemlja, ki ga danes obsega Jugoslavija, a ni obsegala niti tretjine ozemlja, na katerem je živel takrat naš narod... In Dušanovo carstvo je bilo po obsegu največja naša država pred 1. decembrom 1918!

»Carjevali« so zelo kratak čas, a carski naslov so nosili tudi prej bolgarski carji ter carji v Solunu in Trapezuntu, kakor ga tudi sedaj nosi bolgarski kralj.

Mi ne moremo razumeti, da ni bila niti Dušanova niti Tvrtkova niti Krešimirova država po prostoru, prebivalstvu in po relativni moči enaka današnji Jugoslaviji. Največja Srbija, največja Hrvatska in največja Slovenija so danes v Jugoslaviji. Mi bi šele danes mogli eventualno carjevati — če bi znali.

Trgovinski odnošaji med sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo

V splitskem pristanišču so te dni natovorili 350 ton ferosilicija, ki ga proizvaja tvornica »La Dalmatienne« v Du-

gem Ratu iz domačega kremenca in s pomočjo domačega oglja. To je prva pošiljka industrijskih izdelkov iz naše države v sovjetsko Rusijo.

Po poročilih nemških listov bo sovjetska Rusija nudila v bodoče naši državi ladje za izvoz našega blaga, kolikor ga bomo poslali sovjetski Rusiji.

Sovjetska mornarica

Sovjetska vojna mornarica je bila l. 1937. po svoji sili šesta na svetu. V tretji petletki so sovjeti posvetili povečanju mornarice vso pozornost. Lani je bilo vključenih v vojno mornarico nadaljnjih 112 bojnih enot vseh vrst od najmanjših do največjih. Letošnji program predvideva zgraditev nadaljnjih 168 enot. Sodijo, da je imela sovjetska mornarica ob koncu l. 1939. trikrat več bojnih enot nego dve leti prej. Danes ima gotovo največje število prekomorskih in obalnih podmornic. Če bo sovjetska Rusija nadaljevala gradnjo svojih brodov s sedanjo brzino, bo postala ruska vojna mornarica v kratkem druga ali tretja največja na svetu.

Spomenik carju Petru Velikemu v sovjetski Rusiji

Po poročilu sovjetske agencije Tass so postavili v Taganrogu v južni Rusiji spomenik carju Petru Velikemu. Spomenik, ki je visok 9 m, je delo sovjetskega kiparja Antokolskega.

Domače vesti

— Osrednji delovni odbor za zimsko pomoč je bil ustanovljen v sredo v Beogradu pod predsedstvom Nj. Vis. kneginje Olge, ki je izdala proglas na vse prebivalstvo Jugoslavije ter pozvala vse ljudi dobre volje v državi, da se zberejo okoli zimске pomoči in store svojo človeško in nacionalno dolžnost do revnih ter jim priskočijo na pomoč.

— Občinski uradi za preskrbo prebivalstva s hrano in kurivom bodo v smi-

KINO METROPOL CELJE

Od 16. do 19. novembra

Guverner

Borba plemenitih značajev za najvišje, kar imajo — za čast. Film po romanu Otona Emericha Grotha »Zastava«. — V glavnih vlogah: Brigitte Horney, Willy Birgel

*

V nedeljo ob 10. in 14. matineja
Skrivnost Amazone
Clark Gable, Myrna Loy

slu nove uredbe o preskrbovalnih ustanovah v najkrajšem času osnovani v Ljubljani, Mariboru, Celju, Trbovljah, Škofji Loki, Kranju in Jesenicah. Ustanovitev teh uradov je v omenjenih občinah obvezna. Ban lahko razširi to obveznost tudi na druge občine, ki pa lahko sedaj prostovoljno ustanovijo take urade. Ti uradi bodo skrbeli za nabavo hrane in kuriva za prebivalstvo ter za njih prodajo in nadzorstvo prodaje, po potrebi pa bodo lahko ustanavljali tudi ljudske kuhinje. Vsa podjetja, ki zaposlujejo nad 50 delavcev, morajo ustanoviti svoje preskrbovalne edince, ki morajo prodajati delavcem življenjske potrebščine po nabavnih cenah.

— Za žrtve bombardiranja Bitolja po tujih letalih so nabrali po vsej državi že zelo mnogo prostovoljnih prispevkov. Samo nabiralna akcija beograjske »Politike« je dala doslej že nad 1 milijon 200.000 din. Te nabiralne akcije so svetel vzgled solidarnosti in enodušnosti naroda. V Bitolju je umrl v sredo Stavra Josifović, ki je bil pri bombardiranju Bitolja težko ranjen. Število smrtnih žrtev vsled bombardiranja se je tako povečalo na 10. Vlada je izdala najstrožje ukrepe, da se napadi tujih letal na naše ozemlje preprečijo. Naša letala so v stalni pripravljenosti in ob vsakem letalskem alarmu krožijo v bližini albanske in grške meje, da zaščitijo našo zemljo pred tujimi letali.

— Potresna katastrofa v Rumuniji. Rumunijo je zadel v nedeljo zjutraj strahoten potres, ki je terjal na tisoče človeških žrtev in povzročil ogromno materialno škodo. Silno je prizadeta Bukarešta, kjer je porušenih na stotine poslopij. Poleg Bukarešte so posebno prizadeta mesta Campina, Buzau, Ploesti, Tecuci, Galac, Focscani, Barlad in Husi. V teh krajih ni hiše, ki bi ne bila močno poškodovana. V Bukarešti je zelo poškodovan tudi kraljev dvor. Zelo veliko škodo je povzročil potres v petrolejskih vrelcih pri Ploestiju. Oblastva so izdala nujne ukrepe za pomoč strahovito prizadetemu prebivalstvu. Potres so čutili tudi v obmejnih krajih na Madžarskem, v južni Rusiji, zlasti v Besarabiji, v Bolgariji in vzhodni Srbiji.

— Svečan sprejem na sovjetskem poslaništvu v Beogradu. Sovjetski poslanik na našem dvoru Viktor Andrejevič Plotnikov je priredil 7. t. m., na dan obletnice boljševiske revolucije, svečan sprejem v hotelu »Srbskem kralju« v Beogradu. Sprejema so se udeležili naš zunanji minister dr. Cincar-Marković, ki je v svojem in v imenu vlade čestital sovjetskemu poslaniku k državnemu prazniku, dalje razni drugi ministri, vojaški dostojanstveniki, skoraj vsi zastopniki tujih držav na našem dvoru in mnogi ugledni predstavniki našega javnega življenja, med njimi kot predstavnik JNS gg. predsednik Peter Živković in Bogoljub Jevtić. Člani sovjetskega poslaništva so se v prisrčnem razgovoru seznanili z odličnimi gosti.

— Novi dopisnik agencije Tass v Beogradu. Namesto dosedanjega dopisnika agencije Tass v Beogradu Poletajeva je imenovan za dopisnika sovjetski novinar Grigorijev, ki je bil doslej tajnik za tisk pri sovjetskem poslaništvu v Sofiji in je dober poznavalec razmer na Balkanu.

— Ljotičev »Zbor« razpuščen. Politijski organi so pred dnevi izvršili preiskavo v prostorih Ljotičevega »Zbora« v Beogradu. Ob tej priliki so prijeli nekaj strankinih činiteljev, med njimi Mojića, Ratka Živadinovića in Lenca. Na podlagi najdenega gradiva je nadaljnje delovanje »Zbora« prepovedano. — Prislino mešanje pšenične in koruzne moke bo uvedeno v naši državi 1. decembra. V tej zvezi bodo izdani novi predpisi glede mletja pšenice. Enotna krušna moka bo imela tri četrtine pšenične in eno četrtino koruzne moke.

— **Zasluzek Prizada.** Privilegirana izvozna družba v Beogradu je zaslužila letos samo pri izvozu sliv okrog 100 milijonov dinarjev.

— **Za eno milijardo dinarjev živine** pogine v Jugoslaviji vsako leto zaradi kužnih bolezni. Če bi dala država le 10 odstotkov tega zneska za zatiranje kužnih bolezni in zdravljenje živine, bi si prihranili najmanj 80 odstotkov škode.

— **Drag cement.** Cementni kartel v Jugoslaviji prodaja v Jugoslaviji cement po 800 din, v inozemstvo pa po 250 din za tono.

**VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA**
je izšla
1941

— **Plaz na železniški progi med Hrastnikom in Trbovljami.** V torek okrog 17. je plaz porušil del obrežne škarpe ob železniški progi med Hrastnikom in Trbovljami ter zasul progo in potrgal brzojavne žice. Železniški promet je bil zaradi tega prekinjen do srede dopoldne, ko so progo toliko popravili, da so lahko začeli vlaki spet voziti.

— **Vsem potrebna knjiga, ki je doslej Slovenci nismo imeli,** je poljudna strokovna knjiga inž. kem. **Jakoba Turka** »O rastlinski, ljudski in živalski prehrani«, ki izide v letošnji izdaji **Vodnikove družbe.** Ugledni avtor nam v tem svojem delu na lahko umljiv način razlaga z obširnega področja živalske kemije poglavja, ki bodo zanimala kmeta in izobražena, meščana, gospodinja, dijak, obrtnika in sploh vse, ki uživajo hrano ali morajo zanjo skrbeti. S to tehtno knjigo otvarja Vodnikova družba vrsto poljudnih publikacij, ki bodo služile napredku naših najvažnejših gospodarskih panog. Če se še niste včlanili med Vodnikovce, storite to takoj! Zamudniki bodo — kakor lani — ostali brez letošnjega knjižnega daru!

— **Koroškim borecem** sporoča glavni odbor Legije koroških borecev v Ljubljani: Vsi, ki so vložili prijave za podelitve spominske kolajne 1918-19., pa jim jih je komisija vrnila v popolnitem oziroma priložitev zapriseg dveh prič, se pozivajo, da pošljejo prijave čimprej glavnemu odboru. Novih prijav komisija ne sprejema!

Zborovanje narodnega delavstva v Celju

V Narodnem domu v Celju je bilo v nedeljo izredno uspelo zborovanje delegatov Narodne strokovne zveze iz vse Slovenije. O obsežnem udejstvovanju in velikih uspehih NSZ so poročali predsednik g. Tine Zupan, strokovni tajnik g. Božidar Makše in blagajnik g. Josip Ambrožič, posle vodeči podpredsednik g. dr. Jože Bohinjec pa je v tehtnem govoru prikazal program, zahteve in poglede NSZ na številna socialna in narodna vprašanja, ki se nanašajo prav posebno na našega delovnega človeka. Razveseljivo poročilo o glasilu NSZ »Novi pravdi« je podal g. Rupnik. Pri volitvah v smislu novih pravil so bili soglasno izvoljeni: v ožji izvrševalni od-

bor za predsednika Tine Zupan, za posle vodečega podpredsednika dr. Jože Bohinjec, za člane Žmavec, Jančar, Hočevar, Ambrožič, Oven in Novak, v širši izvrševalni odbor Tine Zupan za kovinarsko, Vekoslav Fink za rudarsko Alojz Kerše za živilsko, Stanko Govc za tekstilno, Maks Tušan za oblačilno, Ivan Vuga za stavbinsko, Filip Jurkovič za papirno in Jančar za lesno stroko ter France Kovič kot referent za prosveto. V upravnem odboru so vsi člani izvrševalnega odbora, predsedniki podružnic in člani nadzornega odbora. V nadzorni odbor so bili izvoljeni dr. Kovič, Pivk, Sedlar, Primožič in Mlakar. Pri slučajnostih se je razvila krajša debata, nakar je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje m. dr. naslednje želje in zahteve:

Delavstvo naj ima svoje zastopnike v javnih korporacijah, ki rešujejo važna socialna, gospodarska in finančna vprašanja. Narodno delavstvo je proti vsakemu dekretiranju enotne delavske strokovne organizacije. Narodno delavstvo izraža svoje prepričanje, da je NSZ polnovreden činitelj pri prizadevanjih za izgraditev države in ureditev socialno gospodarskih razmer. Čas zahteva vsestransko pomirjenje duhov in več spoznanja nevarnosti, v kateri se gibljeta narod in država. Vsi vzroki draginje in nereda naj se nujno in dosledno odpravijo. Protidraginjske odredbe naj veljajo tudi za najvažnejše poljedelske proizvode. Krizo tekstilnega delavstva, ki je najbolj prizadeto, je treba blažiti z upravnimi, finančnimi in zakonodajnimi ukrepi. Delovne prilike naj bodo urejene s splošno kolektivno pogodbo. Potrebno je, da Delavska zbornica kot vrhovna delavska ustanova združi v svoji samoupravi vse smeri slovenskega delavskega strokovnega pokreta. Bedno stanje delavskih upoko-jencev je treba ublažiti. Izdati je treba uredbu o obveznem sklepanju kolektivnih pogodb. Poenostaviti je treba navodila za volitve obratnih zaupnikov, podaljšati zaupniški mandat na tri leta in izdati ukrepe, ki bodo omogočali uspešno delovanje obratnih zaupnikov. Zahtevamo svobodo zborovanj. Izda naj se uredba o minimalnih mezdah za kvalificirane delavce. Uvede naj se zakonit plačan dopust.

Napori in uspehi Glasbene Matice v Celju

Glasbena Matica v Celju je podala 7. t. m. na občnem zboru obračun svojega dela v šolskem letu 1939-40.

Predsednik g. dr. Milan Orožen je v svojem poročilu podčrtal, da je zavod na odlični višini. To je zasluga g. ravn. Karla Sancina in ostalih učnih moči, ki jim je izrekel predsednik zahvalo. Vprašanje šolskih prostorov je ostalo tudi v minulem šolskem letu nerešeno.

Iz poročila tajnice ge. I. Zupančičeve je razvidno, da je bilo 12 samostojnih prireditvev odnosno sodelovanj ter 1 glasbeno predavanje g. ravn. K. Sancina za seminar v VII. b razredu drž. realne gimnazije v Celju. Zaključne javne produkcije so bile odlično pripravljene in živ dokaz vestnega prizadevanja in pedagoške sposobnosti matičnega učiteljskega zbora. Akcija, ki jo je pokrenil g. ravn. Sancin, da se matični orkester združi z vojaškim zaradi propa-

gande simfonične glasbe, je popolnoma uspela. To je dokazal I. simfonični koncert, ki je bil 12. marca v Mestnem gledališču, kjer sta si kot dirigenta delila spored g. kapelnik Pero Fabijanović in g. ravn. K. Sancin. Glasbena Matica je omogočila 25 učencem instrumentalni pouk ob znatno znižani ukovini.

Blagajnik g. ravn. Fr. Turnšek je poročal o blagajniškem stanju, gospodar g. ravn. Jerič pa o inventarju.

Šolski nadzornik Glasbene Matice g. prof. Fink je navedel, da je bilo ob koncu šolskega leta 1939-40 na zavodu 140 učencev. Uspehi so bili zelo povoljni. Vse učiteljstvo opravlja pod vodstvom g. ravn. K. Sancina svoje delo z vso požrtvovalnostjo in točnostjo, za kar zasluži zahvalo in priznanje.

Ravnatelj g. K. Sancin je prikazal glasbeno vzgojno delovanje zavoda. Za novo šolsko leto se je do novembra vpisalo 140 učencev.

Na predlog pregledovalca računov g. direktorja Mravljaka je prejel odbor razrešnico s pohvalo. Soglasno je bil izvoljen dosedanji odbor s predsednikom g. dr. Milanom Orožnom na čelu.

Pri slučajnostih se je g. direktor Mravljak v imenu celjske gimnazije zahvalil Glasbeni Matici za lepo sodelovanje z gimnazijo in se priporočal za nadaljnjo naklonjenost. Podčrtal je potrebo vsestranske podpore našemu glasbenemu zavodu.

Celje in okolica

c **Proslava 500-letnice J. Gutenberga,** izumitelja tiskarstva s premakljivimi vlitimi črkami, priredijo celjski tiskarji v soboto 16. t. m. ob 20.30 v celjskem gledališču. Na sporedu je dramsko prikazano razvoj pisanja od praplovca do Gutenberga, nastop Gutenberga in njegov vpliv na človeštvo ter pogled v tiskarjevo delavnico v sedanosti. Sodelovala bo celjska železničarska godba. Vstopnice so v predprodaji v Slomškovi knjigarni. Udeležite se te zanimive in lepe prireditve v čim večjem številu!

c **Uspela akademija Jadranske straže.** Podmladki in krajevni odbor Jadranske straže v Celju so priredili v nedeljo popoldne v celjskem gledališču akademijo v proslavo Jadranskega dne in osvoboditve Slovenije. V petek in soboto je bilo pet prireditev za vse celjske šole skoraj z istim sporedom. V nedeljo popoldne je bil na akademijo tak naval, da bodo akademijo v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 ponovili. Pevski zbor deške meščanske šole je pod vodstvom g. Šegule najprej zapel državno himno, nato pa je Janko Lešničar v tehtnem in učinkovitem govoru podčrtal pomen Jadranskega dne in življenjsko važnost našega morja za našo državo in naš narod. Pevski zbor deške meščanske šole je skladno in z dobro dinamiko zapel Ipavčevo »Domovini«. Učenke I. dekliske narodne šole so pod vodstvom gđ. Građišnikove in ge. Pečnikove podale lju-bek prizor z deklamacijami »Barčica po morju plava«. Govorni zbor II. deške narodne šole je pod vodstvom ge. Sadržarje recitiral Jenkovo »Adrijansko morje«. Sledil je telovadni nastop učenec II. realne gimnazije pod vodstvom g. Zupana s točko »Mladi vojaki«. Učenke zavoda šolskih sester so pod vod-

Vsakodnevna nega zob mora postati za vsakega človeka ravno tako samo ob sebi umevna potreba kakor redno umivanje rok.

**Chlorodont
zobna pasta**

stvom šolskih sester Jolande Karničnikove in Kerubine Klančarjeve zelo učinkovito in v lepih narodnih nošah zaplesale jugoslovenska narodna kola ob eksaktni spremljavi malih harmonikarjev. Učenci deške meščanske šole so pod vodstvom g. Tomažiča skladno in točno izvedli prosto vajo. Ugajala je tudi vaja z obroči, ki so jo izvedle učenke dekliske meščanske šole pod vodstvom ge. Bolharjeve. Z zelo simpatičnim in pečno zvonečim glasom je učenka trgovske šole Terčičeva ob spremljevanju orkestra zapela Tijardovičovo »Daleko je biser mora«. Dovršene in brezhibne so bile skupine, ki so jih podali učenci deške meščanske šole pod vodstvom g. Tomažiča. Višješolke I. realne gimnazije so pod vodstvom gđ. Trdinove skladno in precizno zaplesale Šantlovo »Baletno kolo« (»Jugoslovensko bése-do«). Vsi podmladki so ob zaključku pod vodstvom g. Tomažiča podali zelo okusno inscenirane simbolične žive slike »Svetopolkova oporoka«, »Okovi suženjstva« in »Osvobojenje« z zadovoljivimi deklamacijami in vmesno godbo iz Smetanove »Prodane neveste«, Parmove »Ksenije« in Smetanove »Libuše«. Pri tretji sliki je pevski zbor dekliske meščanske šole pod vodstvom g. Šegule zapel Premrlovo »Stražo na Adriji«. Pri akademiji je sodeloval orkester celjske vojaške godbe pod vodstvom kapelnika g. Fabijanoviča in s svojim izvajanjem znatno pripomogel k splošnemu učinku prireditve. Akademija je v vsakem pogledu odlično uspela. Šolska mladina in njeni voditelji so pokazali bogate sadove kulturnega dela ter v polni meri zasluzijo javno pohvalo in priznanje.

Film o ODKRIJU SPOMENIKA KRALJU ALEKSANDRU I. V LJUBLJANI bo predvajal KINO DOM v Celju od 16. t. m. dalje kot predigro k predstavam filma: »TORPEDO 48«.

c **Ponovitev akademije JS. Akademija Jadranske straže,** ki je bila v nedeljo v celjskem gledališču, je dosegla zelo velik moralen uspeh. Ker pa je mnogo ljudi odšlo brez vstopnic, se bo akademija ponovila na splošno željo v istem obsegu v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 v gledališču. Posebno opozarjamo vse one, ki v nedeljo niso dobili vstopnic, in okoličane, da si ogledajo to patrio-tično in umetniško akademijo. Cene so znižane. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni K. Geričarja vd. Čisti dobiček je namenjen dijaškim kuhinjam.

c **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 18. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici meščanske šole prof. dr. Pavel Strmšek o »Šmarju in šmarskem sodnem okraju«. Zanimivo predavanje bodo spremljale skioptične slike. Vabljeni!

I. M.:

Južnoštajerski pragozd v preteklosti

Južnoštajerski pragozd se je nekdanj razprostiral med Sotlo in Savo, a njegovi obronki so proti severu in zapadu segali deloma do Savinje in Voglajne, proti jugu mu je pa Artiško gričevje zapiralo prehod v južno nižino. Jedro pragozda je treba iskati ob srednjem porečju Sotle in njenih dotokih Bistrice, Tinščice in Mestinščice, torej na svetu nekdanj pilštanjске nadžupnije. K tej so do l. 1802. spadale župnije Pilštanj, Kozje, Buče, Zagorje, Prevorje, Št. Vid pri Planini, Dobje, Podsreda, Sv. Peter pod Svetimi gorami, Št. Lovrene v Krajini, Polje, Podčetrtek, Olimje in Žusem.

V srednjem veku je skoraj ves svet med Savo in Sotlo pripadal Savinjski mejni grofiji. Prva znana mejna grofa sta bila Viljem I. (+980) in njegov sin Viljem II. (+1036). Soproga prvega in mati drugega je bila blažena Hema iz rodu mogočnih grofov Pilštanjskih. Po-

božna legenda mnogo govori o njenih zaslugah za razširjenje krščanske vere v Savinjski marki. Za vladanja obeh Viljemov in Heme se l. 1016. prvič omenja naselbina Kozje. Po neki listini iz l. 1028. je segala grofija do Kapel pri Brežicah, kjer je mejila na posest solnograške nadškofije. Po smrti Viljema so ostala Hemi velika posestva, ki jih je darovala (1042) za utemeljitev ženskega samostana na Krki. Po njeni smrti je bil samostan ukinjen in vso posest samostana je dobila l. 1072. ustanovljena krška škofija. Tako so prišli v njeno oblast Kunšperk, Podčetrtek, Bizeljsko, Rogatec, Podsreda, Planina itd. Po gradovih so v imenu krških škofov vladali njihovi vazali, edino Podčetrtek so si škofi obdržali zase in so tu stolovali, kadar so se zadrževali v teh krajih.

V tej dobi se je onstran Sotle nasproti Rogateca dvigal kot predstraža proti

Nemcem grad Vrbovec, stolica slavonske župe ali knežije. V njem je nekaj časa stoloval arhidiaconat zagrebške škofije in se l. 1269. imenuje neki magister Peter kot vrbovski arhidiacon. V vsej knežiji so bile takrat samo cerkve sv. Jurija ob Sotli (danes Sv. Jurij v Desiniču), cerkev sv. Katarine na meji (danes Sela Zagorska) in cerkev sv. Vida pod gradom Vrbovcem (danes kapela v Klenovcu). Iz tega lahko sklepamo, da je bila knežija slabo obljudena in da so se goste šume razprostirale tudi onstran Sotle.

Kako je pragozd izginil, ni težko ugotoviti. Proti koncu 18. stoletja je planinski graščak Protazi zgradil v Št. Vidu pri Planini plavž Edelsbach in v njem topil železno rudo iz dveh bližnjih rudnikov, ki so ju pa kmalu opustili. Dasi je za dobavo oglja pripadalo plavžu 5.000 oralov graščinskih gozdov, se podjetje ni moglo držati in leta 1826. ga je kupil vitanjski fužinar Steinauer, ki se je s to kupčijo pridobil pravico do posekanja polovice graščinskih gozdov na Bohorju. Steinauer je

dve leti prej kupil takrat svetovno znane fužine v Oplotnici, zato mu je omenjena kupčija dobro došla zlasti že zaradi tega, ker si je ustvaril ugodno dobavišče surovega železa za svoj obrat v Oplotnici. V naslednji dobi je izkoristil rudnik v Olimju pri Podčetrtku. Sedemnajst let (1837-54) trajajoče pravdanje zaradi dobave kuriva iz graščinskih gozdov je slabo uplivalo na fužinstvo in plavž je včasih po več tednov počival. Pozneje je Steinauer sklenil s kozjansko graščino in svoječasnim vlastelinstvom Hartensteinom pri Pilštanju pogodbo za izsek 1400 oralov gozda.

Letna proizvodnja 6000 do 8000 stotov surovega železa je prvi čas zadoščala za lastne fužine. V drugi polovici preteklega stoletja so se začeli odjemalci kar trgati za to železo. V zadnjih dvajsetih letih preteklega stoletja so ga naložili v Št. Juriju ob juž. žel. 15 do 25 vagonov na mesec. Zaradi velike oddaljenosti (23 km) od železniške postaje plavž ni več mogel konkurirati in l. 1898. so ga opustili.

c **Novi sportni prostor Sokola in SK Celja.** Kakor znano, bo mestna občina zgradila Sokolskemu društvu Celju-matica in SK Celju kot nadomestilo za Glazijo moderen sportni prostor med Kersnikovo in Stritarjevo ulico blizu mestne garaže na Sp. Lanovžu. Ta prostor bo imel lepo lego in ne bo toliko izpostavljen poplavam kakor Glazija. Nogometno igrišče bo dolgo 105 in široko 70 m. Tudi tekališče bo ustrezalo modernim sportnim zahtevam; dolgo bo 400 m in bo imelo samo dva nedvignjena zavoja. Nogometno igrišče so že drenažirali in splanirali. Na sedanjo podlago pride še plast zemlje, ki jo bodo posejali z angleško travo. Na zapadni strani sportnega prostora, ki bo v celoti ograjen, bodo zgradili hišico z garderobami, prho in stanovanjem za oskrbnika. Novo sportno igrišče bo ustrezalo vsem najnovejšim in higienskimi zahtevam. Prostor je dovolj velik, da bo igrišče pozneje mogoče izpopolniti z različnimi napravami, n. pr. s tribuno itd. Vhod na igrišče bo na oglu Kersnikove in Stritarjeve ulice. Predvidena je tudi zasaditev dreves na notranji strani ograje. Celjska mladina bo torej dobila spomlad lep in moderen sportni prostor. To dejstvo bodo vsi prijatelji sporta in telesne vzgoje iskreno pozdravili.

c **»Nenavaden človek« v celjskem gledališču.** Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v sredo 20. t. m. ob 20. v celjskem gledališču učinkovito tragikomedijo Gena Senečiča »Nenavaden človek«. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v Slomškovi knjigarni.

c **Koncert v proslavo praznika zedinjenja.** Celjsko pevsko društvo, »Oljka«, »Celjski zvon« in Glasbena Matica bodo tudi letos priredili koncert v proslavo državnega praznika dne 1. decembra ob 20. v Mestnem gledališču. Sodelovala bo tudi vojaška godba.

Dr. Alfonz Kunst
specialist za boleznj zob in ust,
zaradi vpklica
do nadaljnega ne ordinira

c **Diplomiran je bil na pravni fakulteti beogradske univerze g. Konrad Kolarič iz Celja,** nečak g. dr. Frana Vidoviča, predsednika okrožnega sodišča v Celju. Čestitamo!

c **VI. akademski ples »Sloge« bo 11. januarja 1941 v Narodnem domu.** Vsa društva prosimo, da blagovolijo upoštevati ta datum.

c **Plesne vaje DADŠ bodo v soboto v veliki dvorani Narodnega doma.**

c **Sirkov večer.** Društvo »Celjski kulturni teden« je priredilo v soboto v Celjskem domu prav dobro obiskan družaben večer v počastitev odlikovanega celjskega umetnika prof. Alberta Sirka. Predsednik CKT prof. dr. Pavel Strmšek je pozdravil udeležence. Poudaril je, da se prav tako, kakor umetniški klub »Lada«, čigar član je Sirk, veseli Sirkovega odlikovanja tudi CKT, ki je prepričan, da pomeni to odlikovanje za Sirka le vzpodbudo k še večjemu umetniškemu ustvarjanju. Predsednik je prečital prispele brzojavne in pismene čestitke ter iskreno čestital odlikovancu v imenu CKT. Prof. dr. Fran Šijanec je očrtal zgodovino umetniškega kluba

V drugi polovici 18. stoletja je ustanovil Ivan Friedrich obsežno steklarsko industrijo v Loki pri Žusmu. Z drvarji, ki so posekavali gozdove, vozniki, steklarji itd. je tovarna dala zaslužek 170 do 220 delavcem. Poleg teh so bili zaposleni tudi vozniki, ki so vozili steklenice v Rogaško Slatino, Trst in Reko, po otvoritvi južne železnice pa na najbližje železniško postajo Št. Jurij ob juž. žel. Zaradi pomanjkanja drv so l. 1888. ustavili obrat. Na mestu te tovarne se je nekaj let pozneje pojavila tovarna za kopita, ki je dobavila les iz Slavonije.

Pod Mrzlo planino južno od Št. Jurija ob juž. žel. stoji cerkva sv. Florijana na Glažuti, pred cerkvijo pa se razširi kotlina v lepo dolino. V tem kraju je grof Gaisruck l. 1753. postavil steklarno, da bi kar najbolje porabil les iz svojih obsežnih gozdov v okolici. Zaradi pomanjkanja drv so morali okoli l. 1780. obrat ustaviti.

Kozjanski graščak pl. Wintershofen je l. 1753. zgradil ob vznožju Lisece steklarno, ki so jo že po pretoku nskaj let

»Lade« ter umetniško pot Alberta Sirka skozi laške slikarske akademije in vojno mornarico do njegovega učiteljskega poklica. Prof. Sirk se je za prireditev in čestitke ginjen zahvalil. Dr. Fortunat Mikuletič je podal nekaj reminiscenc z letovanja ob morju, kjer si prof. Sirk vsako leto nabira nove slikarske motive. Gosp. Ciril Velušček je podal nekaj deklamacij, poleg tega pa so večer olepšali s svojim petjem še pevci Celjskega pevskega društva in »Oljke«.

c **Avtomobilska nesreča je zahtevala človeško življenje.** V ponedeljek zvečer je vozil gostilničar Anton Baštevc iz Gaberja pri Celju s tovornim avtomobilom več sodov vina iz Zibike v Celje. Sofiral je Friderik Gobec s Sp. Hudinje pri Celju. Poleg njega so sedeli v šoferski kabini še Anton Baštevc, njegova hčerka in neki znanec. Zadaj na avtomobilu sta se vozila 62-letni upokojeni železniški sprevodnik in hišni posestnik Matija Zupančič s hriba sv. Jožefa pri Celju in 50-letni cinkarniški delavec Jurij Vrhovšek, ki stanuje v Zupančičevi hiši in je prodal Baštevcu svoje vino. Ko je privozil tovorni avtomobil čez Dolski potok blizu banovinske kmetijske šole pri Št. Juriju ob juž. žel., se je hotel šofer izogniti nekemu kolesarju in je zavil proti desnemu robu ceste. Avto je zdrknil z desnim kolesom čez cestni rob in se močno nagnil. Matija Zupančič in Jurij Vrhovšek, ki sta sedela zadaj na avtomobilu, sta padla z avtomobila, obenem pa se je nekaj sodov zvalilo na tla. Eden sod je padel na Zupančiča in mu prizadejal težke notranje poškodbe. Zupančič je na mestu izdihnil. Drug sod je padel na Vrhovška ter mu zlomil levo nogo, ga poškodoval po glavi in mu prizadejal tudi notranje poškodbe. Ostale štiri osebe, ki so sedele v šoferski kabini, so dobile samo lažje poškodbe zaradi razbite šipe. Avto je ostal nepoškodovan, prav tako tudi sodi. Nesreča se je zgodila okrog 19.30. Na kraj nesreče je kmalu pribrazil reševalni avto iz Celja, ki je prepeljal Vrhovška v bolnico, ostale štiri poškodovance pa na njihov dom. Tragično umrlega Matijo Zupančiča so položili v četrtek popoldne na mestnem pokopališču k zadnjemu počitku. Pokojni Matija Zupančič je bil zaveden naroden mož in v Celju splošno znan. Zapušča ženo ter dva sinova in dve hčerki. Njegov sin Mirko je nameščen kot stavec v Mohorjevi tiskarni v Celju. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

c **Umrl je v četrtek v Razlagovi ulici 8a po dolgem trpljenju v starosti 54 let veletrgovec g. Simon Stössl.** Pogreb bo v nedeljo ob 15. iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Istega dne je umrl v celjski bolnici v starosti 47 let g. Stefan Šojc, vratar pri tv. Westen v Gaberju. Pogreb bo v nedeljo ob 16. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnima bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

c **Žetev smrti.** V Ipavčevi ulici 14 je umrla 8. t. m. v visoki starosti 92 let g. Lucija Godčeva. V celjski bolnici je umrla v torek v starosti 53 let g. Neža Kukovčeva, žena orožnika v p. g. Kukoveca in mati štirih otrok. Istega dne sta umrla v bolnici 36-letna delavčeva žena Cecilija Lipoldova iz Celja in

opustili in zgradili novo v Jurklostru. Zaradi slabih prometnih prilik so leta 1860. tudi ta obrat opustili in zgradili moderno steklarno v Hrastniku.

Pravkar navedena podjetja so sicer prizadejala našemu pragozdu prav občutne golotine, ki jih nikdar niso pozgodili, še bolj so ga pa oropali prekupevalci železniških pragov, gradbenega lesa in oglja. To izvažanje se je pričelo kmalu po otvoritvi tržaške proge in doseglo višek v letih 1870—1890. V tej dobi so izginili zadnji sledovi pragozda. Mnogo teh pragov so naložili na postajah Rajhenburgu in Sevnici, nekaj tudi v Rimskih toplicah, v Laškem in na Zidanem mostu. Zaradi boljših cestnih zvez so v Št. Juriju naložili na leto 480 do 600 vagonov pragov za Francijo, 190 do 250 vagonov hrastovih debel za Nizozemsko in na teden po 4 do 6 vagonov oglja za plavže na Gornjem Štajerskem. Tučji akacijam niso prizanašali. Nekaj časa je šlo vsak mesec 4 do 8 vagonov tega lesa v Gloggnitz.

58-letni posestnik Franc Graželj z Dolge gore pri Ponikvi. Pokojnim bodi ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

c **Podražitev v brivskih in frizerskih salonih v Celju.** Prejeli smo: Sedanja draginja in naredba o minimalnih mezdah sili tudi celjske brivce in frizerje, da povišajo svoje cene. Javnost bo gotovo uvidela upravičenost tega povišanja, saj je znano, da so ostale cene v brivskih in frizerskih salonih do danes iste, kakor so bile pred petimi, pred tremi leti ali celo pred enim letom. Na drugi strani pa je nesporno, da so se brivske in frizerske potrebščine podražile za 50 do 120%. Odveč bi bilo ob tej priliki poudarjati podražitev življenjskih potrebščin, ker nas življenje samo vsak dan dovolj prepričuje o tem. Omeniti je še treba, da so cene za potrežbo v brivski in frizerski stroki v mestih, ki imajo le približno iste življenjske pogoje, znatno višje nego v Celju.

Otroški voziček

kolo ali šivalni stroj najhitreje in najbolje kupite, prodate ali zamenjate v trgovini Josip Ursič, Celje, Narodni dom.

c **Opozorilo hišnim posestnikom.** Davčne napovedi za odmero zgradarine za davčno leto 1941. je treba vložiti pri davčni upravi do 30. t. m. Društvo hišnih posestnikov za Celje in celjski okraj sporoča, da bo društvena pisarna v Razlagovi ulici 8 v Celju od ponedeljka 18. t. m. do včetega 28. t. m. brezplačno sestavljala te davčne napovedi za vse hišne posestnike, ki so člani društva. Tudi ostali hišni posestniki se lahko zgledajo v društveni pisarni, če pristopijo k društvu in plačajo članarino za l. 1940. K napovedi naj vsakdo po možnosti prinese kopijo zadnje napovedi, katastrski list, zadnji plačilni nalog o gostastini (najeminskem vinarju) in kanalščini ter knjižico za vodarino, ker bo le tako mogoče pravilno sestaviti napoved. Tiskovine za napoved bodo na razpolago v društveni pisarni.

c **Franc Gosak obsojen na 15 let robiže.** Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je v četrtek nadaljevala 31. oktobra prekinjena razprava proti 30-letnemu posestniku Francu Gosaku s Planine pri Zrečah. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Mak, votanti so bili s. o. s. Cepuder, Detiček, dr. Lobe in Kraut, obdolženca sta zagovarjala odvetnika dr. Humer iz Konjic in Jernej Stante iz Celja. Kakor smo že obširno poročali, je bil Franc Gosak obtožen, da je 7. avgusta dopoldne na Planini pri Zrečah z udarci z ostro sekuro po glavi usmrtil svojo mачeho, 52-letno preužitkarico Julijano Gosakovo po zrelem preudarku in iz kristoljubja, da bi postal neomejen gospodar in hasnovalec njenega posestva in se rešil vsakoletnih dajatev, zlasti lesa in drv. Gosak je tudi v četrtek odločno zanikal krivdo. Zaslišanih je bilo osem prič, ki pa tudi niso mogle dokazati krivde obdolženca, proti kateremu so govorili v glavnem le razni indici. Državni tožilec je predlagal obsodbo po obtožbi, zagovornika pa oprostitev. Ob 13. se je senat umaknil k posvetovanju, ki je trajalo tričetrt ure. Ob 13.45 je predsednik razglasil sodbo. Sodišče je spoznalo Franca Gosaka za krivega umora v smislu obtožbe in ga po § 167-II obsodilo na 15 let robiže, trajno izgubo častnih pravic in 1.500 din povprečnine. Sodišče je utemeljilo krivdorek z dvema nesoglasjema med izpovedbami obdolženca in prič. Po mnenju sodišča ni imel nihče drug razen obdolženca interesa in povoda, da bi bil umoril Gosakovo. Če bi bilo šlo za tatvino, bi jo bil storilec lahko izvršil, ne da bi bil umoril Gosakovo, ki je bila zaposlena v kleti. Tat torej ne bi bil imel nobenega povoda, da bi bil vzel sekuro, stopil v klet in umoril Gosakovo. Sodišče ni izreklo smrtne kazni, ker je upoštevalo obdolženčovo neoporečnost in skrb za družino. Franc Gosak je takoj po razglasitvi sodbe izjavil: »Nisem kriv!« Zagovornika sta prijavila revizijo in priziv.

c **7 let robiže, ker je umorila svojega otroka.** Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjala v torek 22-letna, v Štrigovo pristojna služkinja Neža Golenkova iz Kaplje pri Št. Juriju ob Taboru zaradi umora. Golenkova je letos 21. julija v

Banovinske zvezke ima stalno v zalogi knjigarna Karl Goričar vdv., veletrgovina s papirjem, Celje.

celjski porodnišnici porodila nezakonskega otroka. Porodnišnico je zaustila 29. julija. Vedeli ni, kam z otrokom, sram jo je bilo pred ljudmi, bala se je pa tudi, da oče njenega otroka ne bo mogel skrbeti za dete. Zato je že v porodnišnici sklenila, da bo spravila otroka s sveta. Dne 29. julija je v Grajski vasi pri potoku Bolski zadavila otroka, izkopala četr metra globoko jamo, položila vanjo trupelce in zemljo zravnila. Nato je šla k svojemu delodajalcu posestniku Ivanu Kumru v Kapljo in dejala, da je dala otroka v rejo. Ker pa se je vedla sumljivo, so jo orožniki vprašali, kje je ona ženska, ki ima otroka v reji. Golenkova je v zadregi priznala, da je otroka umorila in zakopala. Sodišče jo je obsodilo na 7 let robiže in trajno izgubo častnih pravic.

c **Zimska pomoč šolski mladini.** Gosp. Pero Fabijanović kapelnik celjske vojaške godbe, je od čistega dobička lepo uspelega koncerta nakazal I. deški narodni šoli v Celju za revne učence znesek 600 din. V isti namen je neka druga oseba, ki noče biti imenovana, darovala znesek 1000 din. Za ta plemeniti dar se upraviteljstvo šole obema darovalcema prav iskreno zahvaljuje.

c **Delovni trg.** Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 415 brezposelnih (228 moških in 187 žensk) nasproti 306 (154 moškim in 152 ženskam) dne 31. oktobra. Delo dobijo 4 drvarji, 2 hlapca, 6 kuharic, 3 služkinje, 2 kmečki dekli in 1 natararica.

c **Poverjeništvu Trgovske bolniške blagajne** sporoča, da ordinira odslej zdravnik g. dr. Drago Mušič v Celju, Cankarjeva cesta 7-I, za člane Trgovske bolniške blagajne vsak dan od 10.30 do 11.30 in od 13. do 14.

c **Pole za prijavo zgradarine** je založila Zvezna tiskarna v Celju.

c **Izgubila se je v soboto ob 22.30 od Zamparuttija** do Strossmayerjeve ulice moška zapestna ura. Ker je drag spomin, naj jo najditelj blagovoli oddati v upravi »Nove dobe« proti dobri nagradi.

c **Zdravniško dežurno službo za člane OUZD** bo imel v nedeljo 17. t. m. zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti.

Sokolstvo

x **Prvo decembrska sokolska akademija v Celju.** V soboto 30. t. m. ob 20., na predvečer praznika zedinjenja, priredi Sokolsko društvo Celje-matica v Mestnem gledališču slavnostno akademijo, ki bo obsegala 13 točk. Drugi dan bo ob 10.30 dopoldne v društveni telovadnici v mestni narodni šoli slavnostna seja z govorom, deklamacijami in zaobljubo članstva, ki je na novo pristopilo v društvo. Na večerni akademiji na dopoldanski slavnostni seji bo sodeloval društveni orkester. Občinstvo opozarjamo, da društvo akademije ne bo ponovilo, zato si naj vsakdo pravočasno preskrbi vstopnice, čim bo razglašena njih razprodaja. Bratje in sestre, ki imajo krog, naj pridejo k obema prireditvama v kroju.

x **Zbor društvenih in četnih prosvetarjev celjske sokolske župe** se prične v nedeljo 17. t. m. ob pol 9. dopoldne v Narodnem domu v Celju. ŽPO vabi vse brate in sestre, da se ta dan udeležijo tudi skupnega kosila.

x **Sokolsko predavanje za novo članstvo.** Sokolsko društvo Celje-matica bo v sredo 20. t. m. ob 20. seznanilo članstvo, ki je pristopilo zadnje leto na novo v društvo in še ni položilo predpisane zaobljube, z ideologijo, organizacijo in zgodovino sokolstva. Prvi predmet bo obravnaval brat dr. Savo Žužič, druga dva pa brat prosvetar. Društvo bo vodilo o udeležencih evidenco.

x **Sokolska božičnica.** Sokolsko društvo Celje-matica že vrsto let prireja božičnico za revni naraščaj in deco. Navadno je ob tej priliki tudi družabna prireditev z uprizoritvijo mladinske gledališke igre, zadnji leti tudi s sodelovanjem društvenega orkestra. Starši, ki so te prireditve obiskali, dobro vedo, kakšno veselje so nudile našim malčkom in koliko hvaležnosti se je odražalo z oči onih naših revnih najmlajših, ki so bili deležni obdaritve. Letos želi društvo siromašno mladino obdariti v enaki, če mogoče še v večji meri nego

prejšnja leta. V ta namen bi prav dobro služila obleka in obutev. Med sokolskimi roditelji bo dosti takih, ki kupujejo svojim sinovom in hčerkam nove obleke, ker jim vsled rasti postajajo prejšnje tesne ali so že obnošene, vendar dobro ohranjene. V naših vrstah imamo mnogo dece, pa tudi naraščaja, ki bi jim takšna obleka odlično služila. Društvo se obrača na roditelje s prošnjo, da bi po svoji mladini, ki obiskuje telovadbo dece ali naraščaja, poslali njihovim vaditeljem ali vaditeljicam ob priliki telovadne ure razpoložljivo odlično obleko in obutev. Storili bi s tem plemenito delo, ki bi darovalcev ne prizadelo, obdarovane pa navdalo s prijetno zavestjo, da mislimo in skrbimo za nje in si prizadevamo omiliti njihovo bedno stanje. Vsak, kdorkoli je v srečnem položaju, da more pomagati, naj se odzove klicu pomoči potrebnih in na opisani način prispeva k lažšanju položaja tistih naših družin, ki jim sreča ni naklonila blagodat. Sokolsko društvo Celje-matica se dobrim srcem v imenu svojih revnih mladih pripadnikov najtopleje priporoča. Zdravo!

* Sokolsko lutkovno gledališče v Celju. Sokolsko društvo Celje-matica ima lutkovni oder z vso opremo, ne more pa uprizarjati lutkovnih iger, ker ne najde primerne prostora, ki bi ga lahko uporabilo samo za namene lutkovnega gledališča. Ko drugod posebno v zimskem času pridno razveseljujejo deco s poučnimi lutkovnimi igrami, v Celju ni mogoče izkoristiti te ustanove, dasi ima društvo na razpolago brate režiserje in ves odrski inventar. Sokol Celje-matica prosi brate in sestre in vse, ki z dopadanjem zasledujejo njegovo delo, da pomagajo najti primeren prostor in obvestijo o tem društvo. Mogoče se bo našel prijatelj sokolske mladine, ki bi sam imel prikladen prostor na razpolago in ga odstopil za nekaj mesecev za duševno razvedrilo naše dece. Sokolsko društvo in zlasti mladina mu bosta za velikuodušni čin prav hvaležna.

Sport

Celje: Brežice

V nedeljo 17. t. m. ob 14.15 se prične na celjski Glaziji prvorazredna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Brežicami, ki je bila pred nekaj tedni prekinjena v polovici prvega polčasa. Do prekinitve je Celje vodilo z 2:1. Brežičani, ki gojijo dober nogomet in so dosegli v zadnjem času lepe uspehe, bodo v nedeljo gotovo napeli vse sile, da vsaj izenačijo rezultat in se postavijo na čelo tabele pred SK Celjem. Ker so tudi Celjani v dobri formi, se obeta zanimivo srečanje in živahna borba.

Ob 10.30 se prične na Glaziji trening tekma dveh moštev SK Celja in SK Jugoslavije.

* V tekmovanju za prvenstvo hrvatske lige so bili v nedeljo doseženi naslednji rezultati: v Zagrebu Concordia: Železničar 4:0 in Hašk: Slavija (Varaždin) 1:0, v Sarajevu Gradjanski (Z): Sašk 3:1, v Subotici Bačka: Slavija (Osijek) 1:1 in v Splitu Hajduk: Split 2:1. V srbski ligi so bili rezultati naslednji: v Beogradu Jugoslavija: Bata: 2:0 in BSK: Gradjanski (Skoplje) 2:1, v Pančevu Jugoslavija (Jabuka): Vojvodina 2:0, v Sarajevu Bask: Slavija (Sarajevo) 1:1 in v Subotici ŽAK: Jedinstvo 1:0.

* V 10. kolu za prvenstvo slovenske lige so bili v nedeljo zabeleženi naslednji rezultati: v Celju Železničar: Olimp 5:0 (1:0), v Ljubljani Ljubljana: Bratstvo 4:1 (2:0), v Mariboru Maribor: Amater 4:2 (3:1) in v Kranju Kranj: Mars 4:3 (4:2). Na tabeli vodi Ljubljana s 15 točkami pred Železničarjem in Amaterjem.

* V mladinski prvenstveni tekmi je mladina SK Celja v nedeljo premagala Olimpovo mladino s 6:1 (3:0), mladina Jugoslavije pa je dobila tekmo proti mladini Atletikov 3: p. f.

* Olimpijski peterboj v Celju. SK Celje je priredil v nedeljo na Glaziji zadnje letošnje atletske tekmovanje, in sicer v olimpijskem peterboju za pokal tvrde A. Mislej iz Celja in še v nekaterih drugih disciplinah. V peterboju je zmagal Feri Pleterski, ki je dosegel 2158,2 točke pred Jakcem, ki je dosegel 2087,8, Katičem z 2064,7, Urbančičem s 1405,5 in Maso (vsi SK Celje) s 1173,5

točke. Zaradi hladnega vremena rezultati niso bili najboljši.

Šah

Na šahovskem turnirju za prvenstvo Slovenije, ki je bil v nedeljo, so bili v finalu doseženi naslednji rezultati: I. Ljubljanski šahovski klub 30 točk. II. Centralni šahovski klub 28 točk. III. Železničar (Maribor) 21 točk in pol. IV. Celjski šahovski klub 18 točk in pol. V. Triglav (Ljubljana) 16 točk. VI. Železničar (Ljubljana) 6 točk.

Iz naših krajev

Laško

1 Proslava Jadranskega dne. Krajevni odbor Jadranske straže priredi v soboto 16. t. m. v hotelu »Savinja« proslavo Jadranskega dne, združeno z družabnim večerom. Na sporedu je igra, plesna glasba, klavirske točke, deklamacije in nastop solistov. Sodelovalo bo tudi domače pevsko društvo »Hum«. Vsi Laščani vljudno vabljeni!

1 »Gospod senator« na sokolskem odru. V nedeljo 3. t. m. je naraščaj tukajšnjega Sokolskega društva samostojno in s poštvovalnostjo posameznim uprizoril trijejsko burko »Gospod senator« in s tem prekinil pavzo dramskega odseka. Preprosta komedija, ki slika konflikt v aristokratsko naduti družini, je bila prav primerna za igralce in še bolj za publiko. Mladi igralci so nastopili pogumno, zaradi česar je splošni vtis dober. Najbolje je podal svojo vlogo br. Droč kot senator; bil je tudi v maski najboljši. Seveda so se tudi ostali izkazali vsak po svoje. S. Herlahova, kot hči senatorja je dobro izkoristila komične efekte svoje vloge. Pri s. Medveškovi je treba poleg dobro zadetega naivnega tona pohvaliti razločno izgovorjavo, le malce deklamatornega predavanja se mora varovati. Tudi br. Reberšak kot Srebotnik se je vidno trudil, da čim bolj poda sliko nelahke vloge. Okolje igre je zahtevalo obvladanje salonske uglajenosti, ki pa zlasti pri nekaterih moških igralcih ni bila zadostno podana. V tem pogledu je še najbolj ustrezala s. M. Drolčeva kot Sonja Petrakove. Nekateri kostumi niso ustrezali. V bodoče bo moral režiser pač prebroditi te sicer razumljive težave. Tu pa tam so se vloge zatikale in so se vrzeli izpolnjevale z nepotrebnim sprehajanjem, občinstvo pa je to blagohotno prezrlo, vendar mora iti stremiljenje igralcev za tem, da zadovoljijo osnovni zahtevi odra, namreč sigurnemu obvladanju vloge. Treba je — in to tudi vsi želimo, da se mladi igralci čimprej ponovno pojavijo na odru in se tako vzgojijo v izvežbano igralsko družino. Občinstvo je dvorano dobro zasedlo in tako izrazilo priznanje idealnemu kulturnemu delu.

1 Prošnja železniški direkciji. Že mesec dni je vsa okolica železniške postaje v temi, ker ne gorijo obločnice na kandelabrih. Občinstvo je večkrat v veliki nevarnosti, zlasti če na postaji premikajo vlake in vagona. Mučna je tudi služba železniškega osebja, še večja pa njegova odgovornost. Najtežje je opravljati službo našim poštarjem, ki oddajajo in sprejemajo poštne pošiljke, a v temi nikakor ne morejo razbrati naslovov. Pri oddaji onkraj skladišča, kjer stojijo tovarni vagoni, so ob premikanju vlakov še vedno v življenjski nevarnosti, ker se vlaki ustavljajo ravno na onem mestu.

1 Iz politično-upravne službe. V »Jutru« mo čitali: »Službe sreskega podnačelnika je bil te dni razrešen v Laškem g. dr. Josip Orožim, ki je imenovan za sreskega načelnika v Logatcu. Z g. dr. Orožimom izgubi naš kraj odličnega, korektnega in objektivnega uradnika. Kdorkoli je imel službenega opravka z njim, vsak govori s priznanjem o nje-

ZVEZNA TISKARNA LASTNA KNJIGOVEZNICA
CELJE, STROSSMAYERJEVA UL. 1

Lepe tiskovine, kakor: lepake, letake, prospekte, stenske in žepne koledarje, diplome, srečke, časopise, knjige, cenike ter vse reklamne tiskovine za trgovce v eni in več barvah vam solidno izgotovi

16. t. m. ob 20.30 in v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 in 20.30 vefilm »Jadviga«. Predigra. Oglejte si!

Rimske toplice

r Čuden način cestnih gradenj. Bliizu poti, ki vodi čez most na postajo, je cestni odbor zgradil nad 4 m visok dvojni vodni propust za potoček, ki priteka iznad kopališča v Savinjo. Nad njim vodi glavna cesta, na desni pa je nad 1 m visoka, s travo porasla zemeljska vzpetina, ki zapira razgled v obe smeri. Ta vzpetina povzroča oster ovinek, rob ceste tik nad propustom pa sploh ni zavarovan z ograjo. V nevarnosti so pešci in vozila, zlasti ponoči, ker kraj ni razsvetljen. Struga potoka ima na vsaki spodnji strani kamnato oblogo in ker meri globina nad 4 metre, bi bil padeč smrtonosen. Odstranite nepotrebno vzpetino, izravnajte cesto in postavite ograjo, ker je to v interesu tujskega prometa.

r Ali je dovoljeno kaj takega na državni cesti? Lastnica hiše št. 19 v Ogečah ima navado, da pušča na državno cesto iztok pomij, pralne lužne vode, gnojnice itd. Ob solnčnih dnevih se zaradi tega širi smrad. Ker so Rimske toplice tujskoprometni kraj, naj cestni odbor opozori lastnico, da opusti to razvado. Sosedje so na to opomnili cestarja, ki se mu pa lastnica ne pokori.

Dol pri Hrastniku

Blagoslovitev preurejene sole v Turju

V nedeljo 3. t. m. so v Turju blagoslovili preurejeno in povečano šolsko poslopje. Stara zgradba ni več ustrezala današnjim zahtevam, imela je komaj eno učilnico in tudi v higienskem oziru ni bila na višku. Zato so v šolsko poslopje v letošnjem letu primerno povečali in preuredili, tako da ima sedaj dve lepi, svetli in zračni učilnici, sobo za pisarno in dvoje lepih stanovanj za učiteljstvo. S tem se je izpolnila želja prebivalcev in učiteljstva in tudi mladina bo mnogo laže dihala v novih prostorih.

Poslopje je blagoslovil ob navzočnosti raznih zastopnikov in velikega števila domačinov dolski župnik g. Medvešek. Upravitelj sole g. Eržen je najprej pozdravil zastopnika banske uprave banovinskega šolskega nadzornika g. prof. Jegliča, sreskega načelnika g. Bizjaka, sreskega šolskega nadzornika g. Vranca, predsednika občine g. Malovrha, zastopnike učiteljstva in vse ostale, ki so prihiteli k tej lepi slavnosti. Po blagoslovitvi je spregovoril predsednik krajevnega šolskega odbora g. Orožen in se zahvalil banski upravi za tehnično in materialno pomoč ter domači občinski upravi, ki ni štedila z denarjem, ko je šlo za tako važno delo. Zahvalil se je tudi projektantu g. inž. Gregoriču in stavbeniku g. Božiču za izvršeno delo in vsem prebivalcem, ki so kakor koli pripomogli, da stoji danes tako lepo šolsko poslopje. Ko je izročil zgradbo v varstvo in upravo šolskemu upravitelju, ga je prosil, da bi učiteljstvo še vnaprej vodilo, vzgajalo in učilo mladino tako, da bo ljubila kralja in domovino, da bodo iz nje postali vredni člani človeške družbe, ki bodo znali kljubovati vsem nevarnostim in se boriti proti vsem težavam. Za njim je izpregovoril nekaj lepih besed tudi blagoslovitelj in izrazil željo, da bi se mladina v novih prostorih počutila čim ugodneje in se zavedala svojega poslanstva v bodočnosti. Sledilo je nekaj primernih in posrečenih deklamacij, ki jih je izvajala mladina v splošno zadovoljstvo. Pristrčna slavnost je bila zaključena z državno himno, ki so jo zapeli vsi prisotni.

govni nepristranosti, vestnosti in uslužnosti. Ne glede na svoje politično mišljenje zato vsi obžalujejo, da nas zapušča, saj smo se ga vsi naučili spoštovati in ceniti kot moža, ki mu je pravica sveta in ki mu je odgovorna služba dolžnost napram državi. Vemo, da tudi on sam le s težkim srcem zapušča naš okraj, kjer je služboval skoraj 10 let in kjer je tudi podnebje zelo prijalo njegovemu rahlemu zdravju. Iskreno mu želimo, da bi se tudi na novem mestu dobro počutil. — Vsi brez izjeme bomo ohranili g. dr. Orožima v najlepšem spominu, ker se zavedamo, kakšnega uradnika smo imeli v svoji sredi.

1 Iz orožniške službe. Z orožniške postaje v Laškem je premeščen v Beograd orožniški podnadrednik g. Milenko Manojlović, ki je služboval v Laškem nad šest let.

1 Prodaja nepremičnin. Kleparski mojster g. Josip Cilenšek v Laškem je prodal celjskemu zlatarju g. Knezu vilo za 238.000 din in kupil v Celju drugo za 100.000 din. Gosp. Cilenšek se bo preselil iz Laškega v Celje. V Jurkloštru sta prodala zakonca Henrik in Irena Falter tovarno in graščino s pripadajočimi parcelami za 4,5 milijona din dr. Antonu Šariću, lastniku kopališča Slatina Radenci, za njegovo hčerko Vljemino.

1 Iz Radiotherme. V oktobru je posetilo kopališče v Laškem 178 bolniških članov in 71 nečlanov, izmed inozemcev pa 1 Čeh in 2 Nemca. Vseh nočnin je bilo 3849.

1 Brutalnost brez primere. Posestnik Janez Vodišek v Podvinu pri Laškem je imel v svojem hlevu par volov. V hlev se je splazil neznan surovež in je enega izmed volov, ki je vreden 8 do 10.000 din, tako resno poškodoval z nožem, da je moral lastnik izročiti vola mesarju. Upamo, da bo uspelo storilca kmalu izslediti. Za svojo brutalnost zasluži eksemplarično kazen.

1 Svojevrstna ženitev v Laškem. V smislu čl. 26. zakona o tisku prosim, da objavite naslednji popravek Vašega dopisa v »Novi dobi« št. 29., stran 4, z dne 12. VII. 1940 »Svojevrstna ženitev v Laškem«: V zgornjem članku iznesene splošne trditve niso resnične. Resnično pa je, da je članek sestavljen na osnovi lažnih podatkov, katere je dobil pisec članka od meni poznanih ljudi. Ni res, da sem slaboumna. Res pa je, po psihiatru ugotovljeno, da sem vsestransko orientirana. Tudi je res, da sem si znala pomagati tam, kjer so se ti dobrobrni ljudje vsestransko prizadevali, da bi me oropali človeških pravic, katere si sami tako radi lastijo in stremijo za njimi. To si bom za vedno zapomnila, ker je tudi ugotovljeno, da imam neokrnjen spomin. Tudi ostale trditve niso resnične. — Knez Ana pri ge. Vivod, Laško.

1 Martinov sejem. Na Martinov sejem so prignali 419 glav živine. Kupčija je bila precej dobra in smo kljub velikemu izvozu opazili tudi še nekaj prvovrstne živine. Cena lepih volov se je dvignila na 9 din za kg, to pa zaradi tega, ker sta se kosala domači izvoznik z zagrebškimi. Prvi je nakupil za izvoz 2 vagona, drugi pa 3 vagona živine. Polagoma bomo menda izpraznili naš okraj.

1 Prerana grobova. V Harju pri Laškem sta umrla kmečka otroka Agata Šantejeva in Ana Oblakova. N. p. v. m.!

1 Poštna uprava v Laškem sprejme dva pogodbenega selska pismonoši. Interesanti naj se javijo pri upravniku pošte, kjer so tudi na vpogled plačilni pogoji. Dva dosedanja pismonoši bosta premeščena na boljša mesta.

1 Kino Laško bo predvajal v soboto

Krško

kr Gospodarstvo v Občinski hranilnici. Dne 12. januarja 1940 smo objavili dopis z gornjim naslovom, v katerem je bilo rečeno, da smo že svojčas poročali, da vodi občinski uslužbenec in gerent g. dr. Julij Murgl večletno neuspešno pravdo z uradnikom hranilnice. Nadalje je bilo v onem dopisu rečeno, da je to pravdanje menda v zvezi z njegovimi zavlačevalnimi nameni in da je hranilnica vsled te pravde po nepotrebnem utrpela ogromne stroške, ko ne more izplačati vlagateljem niti najpotrebnejših obresti, in da vlagatelji upravičeno vprašujejo, kdo bo odgovarjal za tako upravo zavoda. Občinska hranilnica je zaradi teh izvajanj vložila tiskovno tožbo zoper našega dopisnika g. Ivana Vaniča v Krškem. G. Ivan Vanič se je branil s tem, da ni nameraval žaliti s tem dopisom hranilnice ali njej škodovati, temveč da je hotel kritizirati le postopanje gerenta g. dr. Murgla. Pri glavni razpravi pred okrožnim sodiščem v Celju dne 8. novembra t. l. je bila med strankama sklenjena lojalna poravnava, vsled katere je podal g. Ivan Vanič sledečo izjavo: »Izjavljam, da z inkriminiranim člankom nisem hotel škodovati tožnici v njenem gospodarskem kreditu, da z njim nisem hotel izraziti, da zaradi pravdanja ne more izplačevati vlog in obresti, in obžalujem inkriminirani članek, v kolikor ga je mogoče razumeti v navedenem smislu, posebno ker mi ni znan noben slučaj, da bi stranke, ki so vztrajale na zahtevi izplačila obresti po izplačilnem načrtu, teh obresti ne dobile izplačanih.« Vsled te izjave je Občinska hranilnica umaknila svojo tožbo in je bil g. Vanič oproščen.

kr Otvoritev muzeja za politična okraja Krško in Brežice je bila v nedeljo 10. t. m. ob navzočnosti banovinskega konzervatorja univ. prof. g. dr. Mesesnela, sreskega načelnika g. Krajška iz Brežic, zastopnikov naših muzejev in številnih udeležencev iz obeh srezov. Po pozdravu in otvoritvenih besedah predsednika Muzejskega društva g. dr. Tomšiča, sreskega načelnika v Krškem, je govoril univ. prof. g. dr. Mesesnel in otvoril najnovejši muzej v Sloveniji. Udeleženci so se nato podali v novi muzej in si ogledali predmete, ki so bili zbrani v teku enega leta. Da je prišlo

tako hitro do otvoritve muzeja, je predvsem zasluga članov odbora in mnogih dobrotnikov. Naš muzej je postal v prav kratkem času bogat na izrednih predmetih. Pobudo za ustanovitev muzeja sta dala zasebna zbirka g. Aumana in njegovo vztrajno delo. V muzeju shranjeni predmeti zgovorno pričajo o organizaciji Aumanovega dela za naš muzej. Strokovnjaki so dali temu delu vse priznanje. Muzejskemu društvu želimo tudi v bodoče mnogo uspehov!

kr Na sokolskem odru so minuli teden člani dramskega odseka Sokola v Krškem uprizorili žaloigro »Usodo«. Uprizoritev je bila deležna splošnega priznanja. Režiser g. Hartman in igralci so se prav potrudili. Ugajala je tudi inscenacija. Pričakujemo, da nam bodo člani dramskega odseka letos pripravili še kakšno uprizoritev.

Braslovče

br Sokolske vesti. Sokolsko društvo v Braslovčah uprizori v nedeljo 17. t. m. ob 15. v Sokolskem domu ljudsko igro v 4 dejanjih »Legionarje«. — Pripravljena se tudi igra »Sv. Miklavž v nebesih«, ki bo uprizorjena ob priliki miklavževanja in obdaritve sokolske dece in naraščaja v Sokolskem domu dne 5. decembra. — Društvo priredi svečano proslavo državnega in sokolskega praznika 1. decembra. — V nedeljo 24. t. m. se prične v Sokolskem domu za člane in članice tečaj za ritmične vaje in narodna kola. Tečaj bo dvakrat tedensko in sicer ob nedeljah s pričetkom ob 15. in ob sredah s pričetkom ob 19.

Žalec

ž Zvočni kino Žalec. V soboto 16. t. m. ob 20. in v nedeljo 17. t. m. ob 14., 16. 18.45 veličastni češki film »Demon sela« (»Lide pod horami«). V glavni vlogi Jirina Stepničkova.

FRANJO DOLŽAN VODOVODE
KLEPARSKA DELA
STRELOVODE
CELJE
Za kresijo 4
Telefon 245
ZAHTEVAJTE PONUDBE
NI PRORAČUNE!
Vam naredi solidno in po konkurenčni ceni,
ravno tako izvršuje tudi vsa popravila

VERITAS Generalno zastopstvo
in skladišče
Anton Bremec
Celje
Iščejo se zastopniki

Pisalno mizo

za pisarno, dobro ohranjeno, kupim
tako. Naslov v upravi lista.

Vajenca

z dobrim šolskim uspehom za dimni-
karsko obrt sprejme tv. F. Fuchs,
Celje, Strossmayerjeva 3.

Gradič

v Škofji vasi se ugodno prod. Infor-
macije pri Celjski posojilnici d. d.,
Celje.

Oglašuite!

Čistite podstrešja!

Stare cunje, gumo (galoše,
Bata škornje) pnevmatike
koles in avtomobilov kupuje
stalno in plačuje najbolje
Fr. Krušič — Žalec

Stavbne parcele

naprodaj. Naslov v upravi lista.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe
pod šifro »5« na upravo lista.

Kadar izpraznjujete Vaše podstrešje,
se spomnite, da najbolje vnovčite vse
stare predmete pri tvrdki
Josip Uršič, Celje, Narodni dom

Zahvala

Ob prerani izgubi našega dobrega soproga, očeta, starega
očeta, svaka, tasta, brata in strica, gospoda

MATIJE ZUPANČIČA

smo prešli toliko izrazov iskrenega sočutja, da se nam ni mogoče
vsakemu posebej zahvaliti. Zato izrekamo tem potom svojo naj-
toplejšo zahvalo vsem, ki so nam v teh težkih dneh kakorkoli
skušali lajšati našo bol. Posebno zahvalo pa smo dolžni č. duhov-
ščini, častnemu spremstvu stanovskih tovarišev pokojnega, železni-
čarski godbi za gniljive žalostinke, vsem predstavnikom društev
in korporacij, kakor tudi vsem, ki so obsuli prerani grob pokojnega
z vencem in cvetjem in pokojnega v tako častnem številu spremili
na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakomur se enkrat iskrena hvala!

Celje, 15. novembra 1940.

Rodbina Zupančič

Celjska posojilnica d. d.

v Celju

je najstarejši narodni
denarni zavod v Celju

Vse hranilne vloge, vložene pri

Celjski posojilnici d. d. v Celju

so varno naložene, se ugodno

obrestujejo in se izplačujejo

vsekdar točno v gotovini

Denar, naložen v domač denarni zavod,

donaša koristi vsemu domačemu na-

rodnemu gospodarstvu • Nalagajte

svoje prihranke v **Celjski posojil-**

nici d. d. v Celju, Narodni dom

TELEFON ŠTEV. 22
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 10.591